

Fra nord og syd til det lovede land

Daniels Bog
10,20 til 12,1

"Men det folk, der kender sin Gud, står fast i ord og gerning" (Dan 11,32b).

Hovedtanke

Guds børn er viklet ind i en vældig kamp, der ryster tro og eksistens. Men Gud sender hjælp i rette tid.

Introduktion

"Man kan ikke se skoven for bare træer!", siger man, når man har tabt det væsentlige af syne. Småting og uvæsentlige ting skubber helhedsbilledet væk. Så er det på tide, at man træder nogle skridt tilbage for at kaste et nyt blik på situationen, så man ser træerne som skov.

Det gælder på en måde også for profetier i Bibelen. Undertiden virker profeternes billeder og tekster så forvirrede og uklare, at man mister det store overblik. Mange synsvinkler og fortolkninger dukker op, som alle virker lige overbevisende og synes lige problematiske. Så er det på tide at vende blikket mod det, der egentlig er vigtigt – det vil sige at indtage Guds perspektiv.

Dan 11 hører til de vanskeligste kapitler i Bibelen, når det drejer sig om udlægningen af de skildrede detaljer. Men kapitlets store billede følger sig fint ind i Daniels Bog. Hvilket budskab ønsker Gud, at hans folk skal lægge mærke til? Hvad siger Dan 11 os i dag?

Når vi i denne uges bibelstudium støder på "træer", skal vi altid holde os "skoven" for øje. Hvad det drejer sig om, blev allerede nævnt i det foregående kapitel: "Og nu er jeg kommet for at få dig til at forstå, hvad der skal ske med dit folk ved dages ende ... ikke en eneste vil hjælpe mig imod dem, undtagen Mikael, jeres fyrste" (Dan 10,14.21).

Kampen mellem Persien og Grækenland

Dan 10,20-11,4

**Hvordan ser den himmelske virkelighed ud bag de opstigende og nedgående verdensmagter?
Hvilke principper handler verdens magter efter?**

Baggrund

Det første afsnit af synet i Dan 11 er historisk ubestridt. I kong Kyros af Persiens tredje regeringsår åbenbares et ord for Daniel (10,1). Kyros banede vejen for jøderne, så de kunne komme tilbage til Israel fra eksilet, men Guds folks historie skulle ikke ende med ham. Konge efter konge ville hæve sig op – alle sammen mægtige, store og rige. Og efter det persiske verdensrige skulle der følge andre – begyndende med Grækenland (sml. 10,20).

PROFETI	HISTORISK OPFYLDELSE	VERDENSMAGT
1. konge	Kambyses II. (530-522 f.Kr.)	Persien
2. konge	Gaumata (Smerdis) (522 f.Kr.)	
3. konge	Dareios I (522-486 f.Kr.)	
4. konge	Xerxes I (486-465 f.Kr.)	
Konge	Alexander den Store (336-323 f.Kr.)	Grækenland
Andre	Alexanders generaler (Diadokerne)	

Til fordybelse

Sandsynligvis sørgede og fastede Daniel på grund af de vanskeligheder, som de hjemvendte jøder stod overfor ved genopbygningen. Gud havde allerede i et tidligere syn meddelt Daniel, at templet, den hellige by og selv Messias kun midlertidigt ville være på jorden (9,24-27). Op til i dag er det, der er vigtigt for de troende, truet af magtkampene blandt de jordiske herskere. Men til syvende og sidst er det ikke vigtigt, om Guds folk kan leve frit og frejdigt på jorden. Det afgørende er, at Gud ved sin(e) fyrste(r) sætter en stopper for disse magtkampe!

Til anvendelse

Hvad forventer jeg for Guds menighed på denne jord?

Sydens konge versus Nordens konge

Dan 11,5-45

Hvor i dette tekstafsnit kan der findes paralleller til andre passager i Daniels Bog?

Baggrund

Synet drejer sig hovedsageligt om den permanente konflikt mellem *Sydens konge* og *Nordens konge* (set fra Israel), som på et vist tidspunkt kommer til at berøre Guds folk. Detaljerne er vanskelige at tyde. Alligevel findes der ledetråde, der holder udlægningen af Dan 11 på sporet:

- *Sydens konge* står for Egypten, Ptolemæernes diadokerrige (v. 8.43).
- *Pagtsfyrsten* (v. 22) henviser til "Messias-fyrsten", der "slutter en stærk pagt med de mange" (9,25-27). Her begynder en ny tid.
- *Nordens konge* (v. 29-39) svarer til det "lille horn" fra kap. 7 og 8.
- Jesus forventer *Ødelæggelsens Vederstyggelighed* (v. 31) i fremtiden (Matt 24,15). Den må altså komme eller være kommet "e.Kr".
- Derudover viser der sig klare paralleller til andre syn i Daniels Bog:

KAP. 7	KAP. 8-9	KAP. 11	EMNE
v. 5.17	8,20	v. 2	Medo-Persien
v. 6.17	8,21	v. 3-4a	Grækenland
v. 6.17	8,8.22	v. 4b-15	Fire riger (Diadokerne)
v. 7.23f.	8,9.23	v. 16-21	En ny slags magt
---	8,9	v. 16.41	Israel besættes
---	9,25-27	v. 22	Messias lider
---	8,11-12	v. 31	Det daglige offer
---	9,27	v. 31	Ødelæggelsens Vederstyggelighed
v. 21.25	8,10.24	v. 32-35	De hellige forfølges
v. 8.25	8,11.25	v. 36-39	Selvophøjelse
v. 26	8,25; 9,27	v. 45	Magten får en ende

Verdensmagternes op- og nedgang

Dan 11,5-22

**Hvilke ord gentages flere steder?
Hvad adskiller "pagtsfyrsten" fra "Sydens konge" og "Nordens konge"?**

Baggrund

Sydens og Nordens konger handler begge – uafhængigt af hvem der end måtte stå bag – efter ganske bestemte principper.

Disse kongers mål er at blive *mægtige* (v. 5.7.21). I deres hovmod (v. 12.14) helliger målet midlet: oprustning (v.10-13), kamp (v. 10.11. 15.18), oprør (v. 14), intriger (v. 17.21), diplomatiske aftaler og ægteskabspolitik (v. 6.17), skattebyrder (v. 20) og det at støtte sig til religion og guder (v. 8). De handler efter, *hvad de finder for godt* (v. 16).

Men også magthavernes skæbne drives af en bestemt dynamik. Sommetider har den ene overtaget og sommetider den anden. Men til sidst vil de alle være forsvundet (v. 6.10.12.15.17.19.20). Før eller siden indtager andre deres plads (v. 7.19.21).

Til fordybelse

Midt i alt dette *op* og *ned* blandt verdensmagterne træder *pagtsfyrsten* ind på scenen (v. 22). Han kommer og går – ligesom de andre verdensmagter (sml. kap. 9,24-27).

Og dog er han helt anderledes end dem. Han hersker ikke som verden gør (Joh 14,27; 18,36). Han skaber ingen grænser, men overvinder dem (Joh 3,16). Derfor hades han og hans efterfølgere af verden (Joh 15,19-20). De passer ikke ind i den.

Til anvendelse

"Tvangsforanstaltninger findes kun under Satans herredømme. Herrens principper er ikke af en sådan art. Hans autoritet hviler på godhed, barmhjertighed og kærlighed, og forkyndelsen af disse principper er midlet, der skal bruges. Guds herredømme er åndeligt, og sandhed og kærlighed skal være drivkraften" (Ellen White, *Jesu Liv*, Dansk Bogforlag 2013 s. 669)

Til eftertanke

Hvordan ændrer Jesus som "himlens konge" mine mål, motiver og valg? Hvordan ville min menighed se ud, hvis kun "Herrens principper" gjaldt?

Knust mellem verdensmagterne

Dan 11,22-39

**Hvilken "effekt" har trængslen på Guds folk?
Hvad er Guds folks styrke?**

Baggrund

Synet åbenbarer, hvordan det vil gå Guds *folk ved dagenes ende* (10,14). Indtil v. 23 er det stadig skjult, Israel antydes kun i baggrunden (v. 14.16.20.) Først efter at pagtsfyrsten er trådt frem, vender situationen. Selvom de i begyndelsen har *sluttet forbund* med hinanden (v.23), udvikler der sig en konflikt mellem Nordens konge og Guds folk med ondsindethed og vrede (v. 28.30), vanhelligelse af helligdommen (v. 31), frafald (v. 32) og ophøjelse over alle guder (v. 36-39).

Guds folks sikkerhed og styrke ligger i, at de *kender deres Gud* og står fast i ord og gerning (v.32-33). Det er kampen for Guds børn. Den, der består i denne kamp, står til sidst *prøvet, lutret og renset* foran Gud (v. 35). De er de sande sejrende.

Til fordybelse

Mikael, der er fyrsten over Guds folk, hjælper i kampen med verdensmagterne (10,21). De får også *lidt hjælp* (v. 34) i den store trængsel (12,1; Åb 7,14). Deres fjende går sin undergang i møde, og *ingen kommer ham til hjælp* (v. 45)

Til anvendelse

'''Stå fast i din troskab. Hjælpen er på vej.' Kristus, den almægtige sejrherre, rækker en krone af uforgængelig herlighed ud mod sine trætte stridsmænd, og hans stemme når dem fra portene, der står på klem: 'Se, jeg er med jer. Vær ikke bange. Jeg kender alle jeres sorger; jeg har båret jeres smerter. I kæmper ikke mod ukendte fjender. Jeg har kæmpet kampen for jer, og i mit navn skal I mere end sejre.' Vor dyrebare frelser vil sende hjælp, netop når vi behøver den" (Ellen White, *Mod en Bedre Fremtid*, Dansk Bogforlag 2012, s. 510-11).

EKSKURS

Daniels Bog 11 fra en adventistisk synsvinkel

Fortolkningen af synet i Dan 11 er i den adventistiske tradition mere uensartet end synerne fra kap. 2,7 og 8. Man er enig i optakten (v. 1-4) (se søndagsafsnittet). Flertallet af adventistiske fortolkere ser i hovedafsnittet i det store og hele tre faser, hvor man kun afviger i detaljerne:

- krigen mellem diadokerrigerne – Ptolemæerne i syd og Seleukiderne i nord (v. 5-15)
- det romerske imperium (v. 16-22)
- det pavelige Rom indtil 1798 e.Kr. (v. 23-34 hhv. v. 23-39) og ateismen/Den franske Revolution (v. 36-39).

Sammenlign
Gal 3,7
Åb 11,8; 17,5

Dog hersker der uenighed med henblik på endens tid (v. 40-45). Det skyldes delvist, at noget af tiden stadig ligger i fremtiden. På den anden side vil profetierne fra Det Gamle Testamente forstås i lyset af Jesus og den nye pagt (2 Kor 3,14). Etnisk og geografisk kendte navne får i Det Nye Testamente en universel, symbolsk betydning.

Nogle adventistiske fortolkninger af Daniel 11,40-45

<i>Allerede opfyldt</i>	NORDENS KONGE	SYDENS KONGE
Milleritterne (til 1844)	England eller Syrien (mod Napoleon I.)	Spanien eller Egypten (mod Napoleon I)
John Loughborough (1867)	Frankrig (mod det pavelige Rom)	England (mod Frankrig)
Uriah Smith (1871)	Det Osmanniske Rige	Egypten og Frankrig
<i>I fremtiden</i>		
James White (1877)	Det pavelige Rom (på grund af parallelterne til Dan 2, 7 und 8)	<i>ikke nævnt</i>
M. C. Wilcox (1910)		Alliancen mod det pavelige Rom
William H. Shea (1996)	Det pavelige Rom efter 1798 e.kr.	Humanismen, ateismen, agnosticismen
Ekkehardt Müller (2017)	Det pavelige Rom Endetids-Babylon	Ateismen

“Måske vil det bedste og ærligste svar være, at vi først kan indordne disse fremtidige begivenheder rigtigt, når de opfylder sig foran vores øjne“ (William H. Shea, *Das Buch Daniel*, Lüneburg 1998, vol. 2, 204).

”Ved endens tid”

Dan 11,40-12,1

Hvad får den rasende ”Nordens konge” til at snuble og styrte?

Baggrund

Synet i Dan 11 ender ikke med en stor katastrofe, en global atomkrig eller en fuldstændig udryddelse af de troende. Udsynet er fyldt med håb.

Rygter fra øst og nord (v. 44) forfærder Nordens konge, som endnu engang får overmagten ved endens tid. Øst er den retning befrieren kommer fra (Åb 16,12). Kongen starter en sidste offensiv mellem havet og det herlige, hellige bjerg (muligvis Megiddo-sletten; sml. Åb 16,16), men går mod sin ende der (v.45). Mikael, ”englenes store fyrste”, der allerede på Daniels tid hjalp Guds folk (10,21), træder ind på scenen. ”Netop nu, i den yderste nød, vil Israels Gud gribe ind for at frelse sine udvalgte” (Ellen White, *Mod en Bedre Fremtid*, Dansk Bogforlag 2012, s 514).

Til fordybelse

To gange siges i Dan 11 at endens tid tøver (v. 27.35 1948-overs.). Som Guds svar på Daniels bønner lod vente på sig i 21 dage (10,12-13), således udfordres også de troendes tålmodighed i dag (sml. Åb 14,12). For Guds fjender er dagenes ende ”deres sidste time” – de skal gå. For hans børn derimod er det tiden for opfyldelsen af deres største længsel – for han kommer. Og han er med dem nu og ”alle dage indtil verdens ende” (Matt 28,20).

Resumé

Ingen magt i verden formår at kuldkaste Guds mål med sit folk. Han vil føre dem sikkert ind i løfternes land.

Næste kvartals emne: Hvordan fortolker vi Bibelen?

Spørgsmål til drøftelse

Udgangspunkt	1 Hvilken "rød tråd" har I lagt mærke til i løbet af de sidste uger?
Dan 11,11-15.22	2 Hvilke paralleller til i dag kan I se i beskrivelsen af de to konger? Hvor ønsker I, at "pagtsfyrsten" igen træder ind på scenen?
Dan 11,29-32	3 Hvad eller hvordan kan Guds folk holde sammen i trængselstider? I hvilket omfang har "kundskab om Gud" hidtil hjulpet jer gennem oplevelser af fjendtlighed?
Dan 11,33-35	4 Hvorfor tøver "endens tid"? Hvordan kan man forberede sig på den?
Spørgsmål til fordybelse	5 Hvilke muligheder ser I for at formidle håbet til mennesker i jeres nærhed set i lyset af de truende nyheder fra hele verden?
Afslutning	6 Hvad er den mest opmuntrende inspiration for jer i Dan 11 og hvorfor?